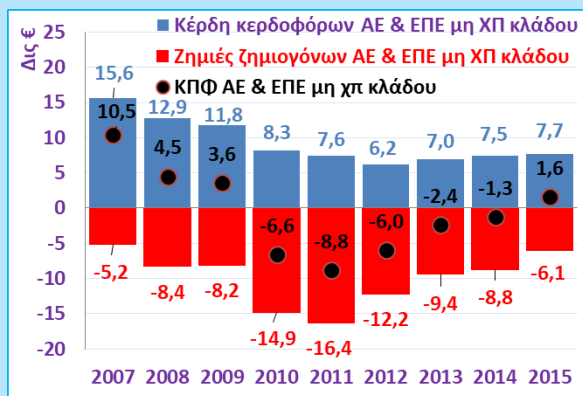
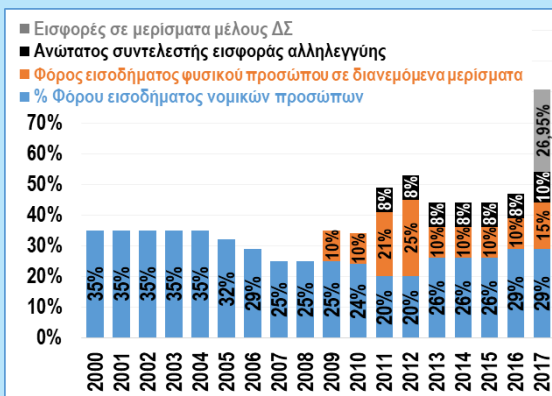

Η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση συγχωνεύσεων και εξαγορών αντίδοτο στην ακραία υπερφορολόγηση!

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Στο χθεσινό Συνέδριο του ΣΕΒ για τις Μεσαίες και Μικρές Επιχειρήσεις στην Ελλάδα, αναδείχθηκε με έμφαση η ανάγκη να υπάρξει ένα πλαίσιο κανόνων και κινήτρων που να ευνοεί τις συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, ως εργαλείο εξυγίανσης και μεγέθυνσης τους. Από πολλά παραδείγματα που αναφέρθηκαν, τεκμηριώθηκε ο εγκλωβισμός χιλιάδων μικρών και μεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων στην υπερχρέωση και στην υψηλή φορολογία. Σε ένα περιβάλλον αργής ανάκαμψης της κερδοφορίας και αυξανόμενης πίεσης για τη διαχείριση των συσσωρευμένων ζημιών, που προσεγγίζουν τα €85 δισ. (σύμφωνα με τους δημοσιευμένους ισολογισμούς - πλην χρηματοπιστωτικών εταιρειών) για την περίοδο 2008-2015, απαιτείται, όχι μόνο να αντιμετωπιστούν τα φορολογικά εμπόδια στην ανάκαμψη, αλλά επιπλέον να διευκολυνθούν διαδικαστικά οι μετασχηματισμοί και οι συγχωνεύσεις. Το ζητούμενο πρέπει να είναι η ταχύτερη αναδιάρθρωση της αγοράς, ώστε οι επιχειρήσεις να αφήσουν πίσω τους την κρίση. Άλλωστε, δίπλα στους υψηλούς ονομαστικούς φορολογικούς συντελεστές σε κέρδη και διανεμόμενα μερίσματα, πρέπει να συνυπολογιστούν πρόσθετες δυσκαμψίες του φορολογικού πλαισίου, όπως η αδυναμία συμψηφισμού ζημιών με τα κέρδη πέραν της 5ετίας - όταν η κρίση μετράει ήδη 9 χρόνια - η αδυναμία ενοποίησης φορολογικών αποτελεσμάτων και χρήσης των φορολογικών ζημιών στο πλαίσιο εξαγοράς μιας ζημιόγυνας από μια κερδοφόρα επιχείρηση, η άρνηση επιστροφής του αχρεωστήτως καταβληθέντος ΦΠΑ επί απαιτήσεων που διαγράφονται, η απουσία κινήτρων όπως οι υπερ-αποσβέσεις και οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις, τα αβέβαια κίνητρα για επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη (E&A), οι δυσμενείς συντελεστές αποσβέσεων για επενδύσεις σε μηχανήματα και εξοπλισμό, οι υπερβολικές ευθύνες των διοικήσεων των επιχειρήσεων, το ασαφές νομοθετικό πλαίσιο που οδηγεί στην απόρριψη «μη παραγωγικών δαπανών» και η αργή απόδοση της φορολογικής δικαιοσύνης. Σε μία κρίσιμη χρονική περίοδο που έχει ξεσπάσει «παγκόσμιος πόλεμος» μεταξύ των Κυβερνήσεων όλων των κρατών για παροχή φορολογικών κινήτρων στις επιχειρήσεις, υπό την πίεση της «φορολογικής μεταρρύθμισης Τραμπ», στην Ελλάδα ακολουθείται η ακριβώς αντίθετη πολιτική, με τη διατήρηση - αλλά και τη δημιουργία - αντικινήτρων στον παραγωγικό μετασχηματισμό της Ελληνικής οικονομίας. Η Πολιτεία καλείται να επιταχύνει με κάθε τρόπο τους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας που έχει σαν βασική προϋπόθεση και την αναδιάρθρωση των ελληνικών επιχειρήσεων, αίροντας όλα τα αντικίνητρα, όπως η υπερφορολόγηση, που τεκμηριώνεται εύκολα όταν συγκρίνουμε τα ισχύοντα στην Ελλάδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες.
- Παρά την υποχώρηση του Δεκεμβρίου του 2017 (-5,7%), ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών κατέγραψε αύξηση +4,8% στο σύνολο του έτους, έναντι υποχώρησης -0,6% το 2016, ενώ δεδομένης της ενίσχυσης της βιομηχανικής παραγωγής, της δυναμικής πορείας των εξαγωγών και της σημαντικής βελτίωσης των προσδοκιών στη βιομηχανία, αναμένεται να κινηθεί ανοδικά κατά τους επόμενους μήνες. Παράλληλα, αν και αρνητικό, το ισοζύγιο προσλήψεων - αποχωρήσεων τον Ιανουάριο του 2018 (-16,5 χιλ. θέσεις) είναι ελαφρά βελτιωμένο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017 (-29,8 χιλ. θέσεις), με την αύξηση των προσλήψεων σε θέσεις εποχιακής απασχόλησης κατά την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων, κυρίως στο λιανικό εμπόριο και τον τουρισμό, να επιδρά αρνητικά τον Ιανουάριο καθώς ακολουθείται από αυξημένες αποχωρήσεις. Από την άλλη πλευρά, ο πληθωρισμός ήταν οριακά αρνητικός τον Ιανουάριο του 2018 (-0,2%), ύστερα από 12 μήνες ανόδου, με την επίδραση της αύξησης των έμμεσων φόρων να εξασθενεί, ωστόσο τους επόμενους μήνες αναμένεται να επανέλθει σε θετικό έδαφος, δεδομένης της σταθερής μείωσης της ανεργίας (20,9% τον Νοέμβριο του 2017) και της ενίσχυσης των αμοιβών των εργαζομένων (+0,5% το πρώτο 9μηνο του 2017).

Φόροι σε κέρδη επιχειρήσεων & διανεμόμενα μερίσματα και κέρδη προ φόρων & ζημιές εταιρειών.
(OECD Tax Database, N4472/17, N4387/16, N4334/15, N3986/11, ICAP για ισολογισμούς ΑΕ & ΕΠΕ μη χρηματοπιστωτικού κλάδου)

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsoyopoulos@sev.org.gr
T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντισπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

Η φορολογία κεφαλαίου στην Ελλάδα της ανάκαμψης

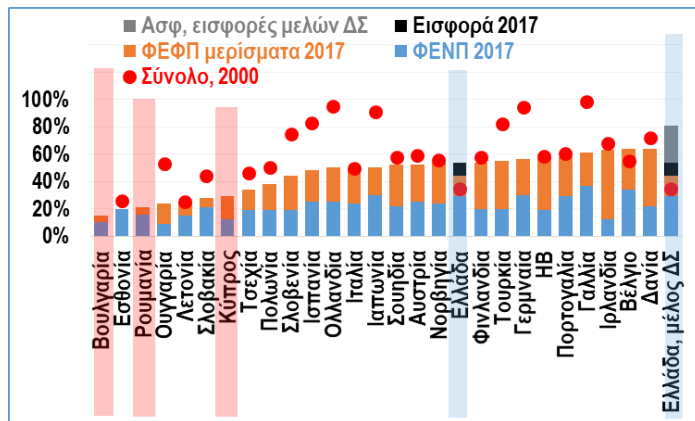
Η Ελλάδα παρόλο που παραδοσιακά χαρακτηρίζεται από το ότι φορολογεί ιδιαίτερα «μισθωτούς και συνταξιούχους και, πλέον, κάθε είδος κατανάλωσης» έχει και ιδιαίτερα επιβαρυντικές διατάξεις ως προς τη φορολογία του κεφαλαίου. Αυτή αφορά τη φορολόγηση των εισοδημάτων από κεφάλαιο (κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, διανεμόμενα μερίσματα, τόκοι αλλά και εισοδήματα από ακίνητα) αλλά και τη φορολόγηση μεταβιβάσεων κεφαλαίου.

Παρόλο που για αρκετά χρόνια οι συντελεστές για τη φορολογία των επιχειρηματικών κερδών εμφανίζονταν ως ευνοϊκοί, με τα διανεμόμενα μερίσματα για παράδειγμα να μη φορολογούνται πλέον των κερδών σε εταιρικό επίπεδο και τους συντελεστές να μην είναι με την πρώτη ματιά από τους χειρότερους, η πραγματική φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων προκύπτει σήμερα πλέον ιδιαίτερα αυξημένη. Έτσι, πλέον ο συντελεστής στο φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων έχει επανέλθει στα επίπεδα του 2006 (29%), αλλά επιπλέον υπάρχει ο φόρος στα εισοδήματα από διανεμόμενα μερίσματα που δεν υπήρχε το 2006 (πλέον, 15%).

Κατά περίπτωση σε αυτά προστίθεται και ειδική εισφορά (ανώτατος συντελεστής πλέον 10%) και εφόσον ο μέτοχος είναι και μέλος του διοικητικού συμβουλίου προστίθεται δυνητικά και ασφαλιστική εισφορά 26,7%, με το άθροισμα των παραπάνω να ανέρχεται έως και 81% επί των προς διανομή κερδών (**Διάγραμμα πρώτης σελίδας**). Εξίσου εντυπωσιακή με την ανοδική πορεία αυτών των επιβαρύνσεων είναι και η αστάθεια με τους συντελεστές και τη δομή των επιβαρύνσεων να αλλάζουν κάθε χρόνο.

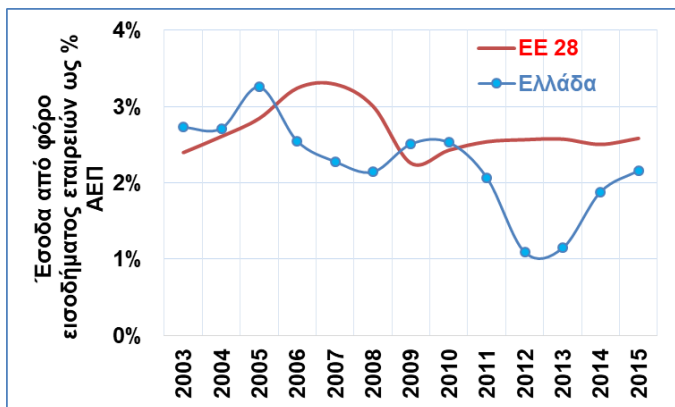
Έτσι, η Ελλάδα φορολογεί σωρευτικά τα διανεμόμενα κέρδη για απλούς μετόχους σε επίπεδα που κινούνται λίγο άνω του μέσου όρου των χωρών της ΕΕ, και σαφώς υψηλότερα των γεωγραφικά εγγυτέρων ανταγωνιστών της χώρας εντός της Ένωσης. Αν προστεθούν και οι ασφαλιστικές εισφορές για μέλη της διοίκησης, η Ελλάδα καθίσταται και σε αυτή τη διάσταση φόρο-πρωταθλητής (**Δ01**). Ενδιαφέρον έχει, όμως, και ότι η Ελλάδα εμφανίζεται ως η μόνη χώρα

στο δείγμα που έχει αυξήσει σημαντικά το άθροισμα αυτών των φόρων από το 2000 έως το 2017, δηλαδή αυτές οι αυξήσεις φόρων έχουν γίνει σε ένα περιβάλλον στο οποίο οι άλλες χώρες κινούνται στην κατεύθυνση της μείωσης των φόρων στα επιχειρηματικά κέρδη και τα διανεμόμενα μερίσματα.

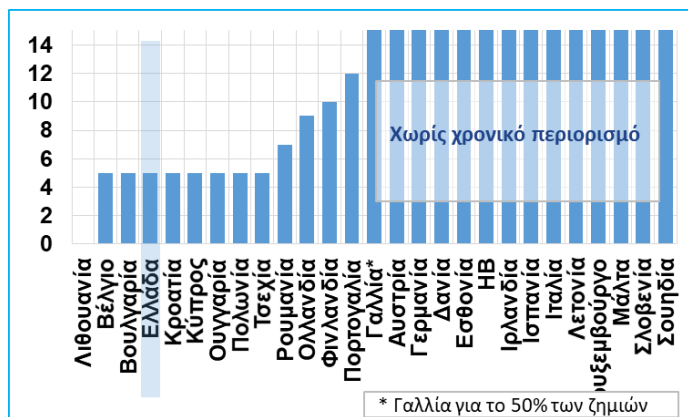

Δ01: Συντελεστής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων & φυσικών προσώπων σε διανεμόμενα μερίσματα. Επιπλέον, ανώτατος συντελεστής εισφοράς αλληλεγγύης και ασφαλιστικές εισφορές μελών ΔΣ που είναι μέτοχοι αναλυτικά για το 2017 και σύγκριση με το αντίστοιχο άθροισμα το 2000. (ΟΟΣΑ tax database, N 4472/2017, N 4387/16, Taxes in the EU database Eur. Επιτροπής για Κύπρο, Βουλγαρία, Ρουμανία και προσαρμογή από αυτή τη βάση για τη Γαλλία για σειρά εκπτώσεων φόρου σε εισοδήματα από μερίσματα).

Όμως, οι συντελεστές αυτοί αποτελούν μόνο την «κορυφή του παγόβουνου» του συνολικού πλαισίου της φορολόγησης των επιχειρήσεων. Το πλαίσιο αυτό, παρά τις υπερβολές σε επίπεδο συντελεστών και φορολογικών διατάξεων και τη σημαντική διεύρυνση της έννοιας του «επιχειρηματικού κέρδους» που έγινε από το 2014, τελικά το κράτος δεν εξασφαλίζει έσοδα άνω του μέσου όρου των άλλων ευρωπαϊκών χωρών (**Δ02**). Στην υστέρηση αυτή, δεν συνυπολογίζονται και αντίστοιχα ελλείμματα στη φορολογητέα ύλη σε όλο το φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων, από την εργασία έως την εγχώρια κατανάλωση, καθώς σύμφωνα με μετρήσεις η έκταση της παραοικονομίας στη χώρα μας υπολογίζεται στο 20% του ΑΕΠ.

Δ02: Εισόδημα κράτους από τον φόρο εισοδήματος στα κέρδη εταιρειών, ως % ΑΕΠ. (*Taxation trends in the EU, Eur. Επιτροπή*).

Δ03: Έτη για τα οποία επιχείρηση μπορεί να μεταφέρει ζημιές ενός έτους, για να τις συμψηφίσει με μελλοντικά κέρδη. (*Taxes in the EU database*).

Για να κατανοηθεί γιατί συμβαίνει αυτό πρέπει να καταγραφούν ορισμένες σημαντικές πτυχές του φορολογικού συστήματος που καθορίζουν το πραγματικό φορολογικό βάρος των επιχειρήσεων, όπως είναι:

- Η δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών με κέρδη μελλοντικών ετών, που στην Ελλάδα περιορίζεται σε 5 έτη, όταν στις περισσότερες χώρες της Ευρ. Ένωσης είναι τουλάχιστον 10 έτη (**Δ03**) και τη Ευρ. Επιτροπή στην πρόταση οδηγίας για την [CC\(C\)TB - Κοινή Ενοποιημένη Βάση Φορολογίας Επιχειρήσεων](#) προτείνει απεριόριστο χρονικό ορίζοντα συμψηφισμού.
- Η ύπαρξη σε πολλές χώρες ειδικών κινήτρων για φορολογικές εκπτώσεις σε δαπάνες Ε&Α που στην Ελλάδα είναι συγκριτικά

περιορισμένες (αν και μέχρι προ λίγων ετών απουσίαζαν εντελώς). Στην Ελλάδα οι δαπάνες αυτές εγκρίνονται μέσω μιας μη προβλέψιμης και αργής διοικητικής διαδικασίας, με σημαντικές ασάφειες ως προς τις δαπάνες που τελικά αναγνωρίζονται. Αυτό συμβαίνει διότι στη χώρα μας δεν εφαρμόζεται το [Frascati Manual](#), το οποίο διασφαλίζει τον ομοιογενή ορισμό, στις χώρες που το υιοθετούν, των δαπανών που γίνονται για Ε&Α.

- Η απουσία ενός πλαισίου ευνοϊκών κανόνων και κινήτρων για τις εξαγορές και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων, ώστε να ενθαρρυνθεί η εξυγίανση και μεγέθυνση επιχειρήσεων, να μειωθεί το στοκ των NPLs, να υπάρξουν οικονομίες κλίμακος και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.
- Η απουσία κινήτρων όπως οι υπεραποσβέσεις ή οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις για νέες επενδύσεις σε εξοπλισμό, που μάλιστα κατά υπολογισμούς του ΣΕΒ/Τομέας Βιομηχανίας, Αναπτυξιακών Πολιτικών και Δικτύων θα είναι δημοσιονομικά ουδέτερες.
- Η εφαρμογή μη ανταγωνιστικών πλέον συντελεστών απόσβεσης, ειδικά επενδύσεων σε μηχανήματα και εξοπλισμό, που υποχρεώνει τις Ελληνικές επιχειρήσεις να αποσβένουν αργά εξοπλισμό, ακόμα και αν αυτός στην πραγματικότητα αποσβένεται ταχύτερα, κάτι που ισχύει ειδικά, αλλά όχι μόνο, στην περίπτωση εξοπλισμού υψηλής τεχνολογίας.
- Η διατήρηση αναχρονιστικών φόρων όπως είναι το χαρτόσημο.
- Και, φυσικά, το ζήτημα της αβεβαιότητας που υπάρχει ως προς την εφαρμογή του νόμου όταν γίνονται οι έλεγχοι των φορολογικών αρχών και κατά τους οποίους η υποκειμενική έννοια της «παραγωγικότητας της δαπάνης» οδηγεί συχνά σε βεβαίωση επιπλέον φόρων και προστίμων. Σημειώνεται ότι η έννοια της «παραγωγικότητας της δαπάνης» αποκλίνει και αυτή ουσιαστικά από την προσέγγιση που προτείνει η Ευρ. Επιτροπή στην πρόταση

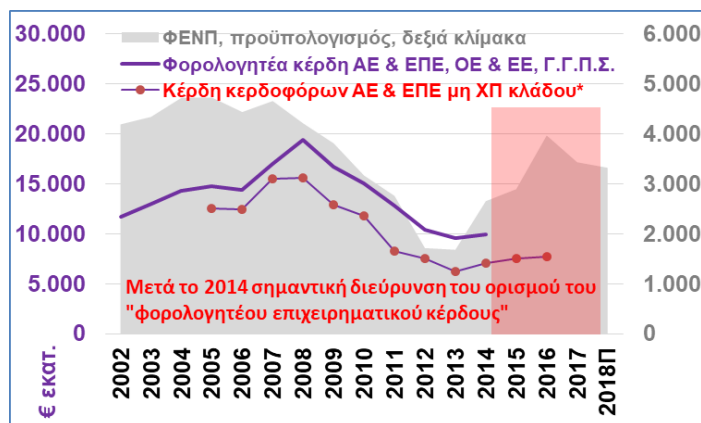
οδηγίας για την CC(C)TB, και όπου υπάρχει μεγάλη σαφήνεια ως προς τις δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται ως φορολογική δαπάνη. Αντίστοιχες αβεβαιότητες ως προς την εφαρμογή του νόμου προκύπτουν σε καθημερινή βάση σε ζητήματα Transfer Pricing και σε πολλά άλλα ζητήματα.

Τη φορολόγηση των επιχειρήσεων επιβαρύνει επιπλέον των υψηλών συντελεστών σημαντικά το τεχνικό μέρος του φορολογικού πλαισίου όμως με το γεγονός ότι:

- Οι θηριώδεις ζημιές της «κρίσης» μπορούν να συμψηφιστούν μόνο με τα κέρδη των επόμενων 5 ετών, ενώ δεν επιστρέφεται ούτε ο ΦΠΑ που έχει καταβληθεί σε τιμολόγια που δεν εξοφλούνται.
- Δεν υπάρχουν ανταγωνιστικά φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις σε E&A, και ούτε σαφήνεια ως προς τις δαπάνες που αναγνωρίζονται.
- Απουσιάζουν κίνητρα όπως οι υπεραποσβέσεις.
- Έχουν καταστεί διεθνώς μη ανταγωνιστικοί οι συντελεστές των ετήσιων αποσβέσεων, κάτι που πλήττει ειδικά τη μεταποίηση και τις επενδύσεις σε εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας.
- Παραμένουν αναχρονιστικοί φόροι όπως το χαρτόσημο.
- Παραμένει πάντα το ζήτημα της αβεβαιότητας που υπάρχει ως προς την εφαρμογή του νόμου κατά τη διάρκεια των ελέγχων, από την υποκειμενική αξιολόγηση της «παραγωγικότητας» μιας δαπάνης ως ζητήματα Transfer Pricing.

Ως αποτέλεσμα, συνολικά, οι Ελληνικές επιχειρήσεις όχι μόνο φορολογούνται με υψηλούς συντελεστές για τα διανεμόμενα κέρδη, αλλά επιπλέον λόγω της

ασάφειας στην εφαρμογή του νόμου βρίσκονται σταθερά να επιβαρύνονται με επιπλέον φόρους και πρόστιμα μετά τους ελέγχους που υποκειμενικά αξιολογούν δαπάνες ως «μη παραγωγικές». Επίσης, σύμφωνα με ρητές προβλέψεις του νόμου, καθώς στο σημείο αυτό υπάρχει σαφήνεια, δεν έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν τα φορολογητέα κέρδη, με δαπάνες που προκύπτουν από επενδύσεις στο βαθμό που μπορούν να το κάνουν οι επιχειρήσεις σε άλλες χώρες της ΕΕ. Αυτό θέτει τις Ελληνικές επιχειρήσεις σε ανταγωνιστικό μειονέκτημα εντός της Ενιαίας Αγοράς, με αποτέλεσμα οι ονομαστικοί συντελεστές στα εταιρικά κέρδη, που δεν είναι καταρχήν από τους υψηλότερους στην ΕΕ (**Δ01**), να μεταμορφώνονται τελικά σε ιδιαίτερα υψηλούς συντελεστές στην πράξη (**Διάγραμμα πρώτης σελίδας**). Παραμένει βέβαια πάντα ότι την ίδια ώρα ένας πολύ σημαντικός συντελεστής – η εργασία – επιβαρύνεται με υψηλούς φόρους και εισφορές που αποθαρρύνουν την εργασία.

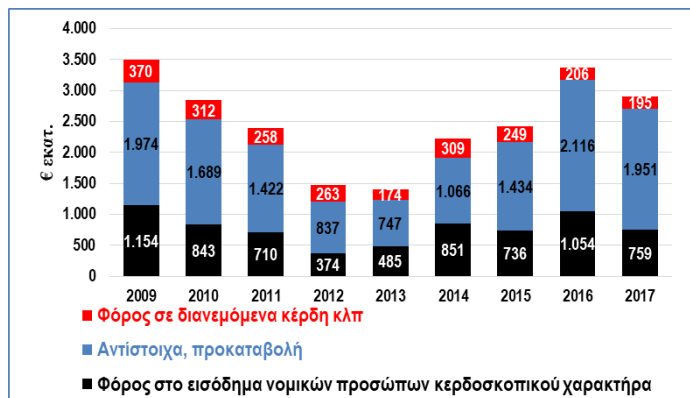
Δ04: Έσοδα κρατικού προϋπολογισμού από Φόρο Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (ΦΕΝΠ), φορολογητέα κέρδη επιχειρήσεων κατά ΓΓΠΣ (στοιχεία διαθέσιμα μόνο έως το 2014) και κέρδη προ φόρων κερδοφόρων ΑΕ & ΕΠΕ μη χρηματοπιστωτικού (ΧΠ) κλάδου. (Εισηγητικές εκθέσεις κρατικών προϋπολογισμών 2002-2018, Βάσεις δεδομένων ICAP & BvD).

Αυτή η παρατήρηση γίνεται χωρίς να αναφέρεται η [μεταρρύθμιση της φορολογίας επιχειρήσεων στις ΗΠΑ](#) που επιτρέπει για παράδειγμα άμεση αφαίρεση του 1/5 της δαπάνης για επενδύσεις από το φορολογητέο εισόδημα, χωρίς καν να υπεισέρχεται η διαδικασία αποσβέσεων, την έκπτωση των τόκων δανείων που χρηματοδοτούν τις επενδύσεις και ένα πλήρες «patent

box», δηλαδή ειδικό ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς για έσοδα που προκύπτουν από την εκμετάλλευση κατοχυρωμένων αποτελεσμάτων έρευνας (πατέντες).

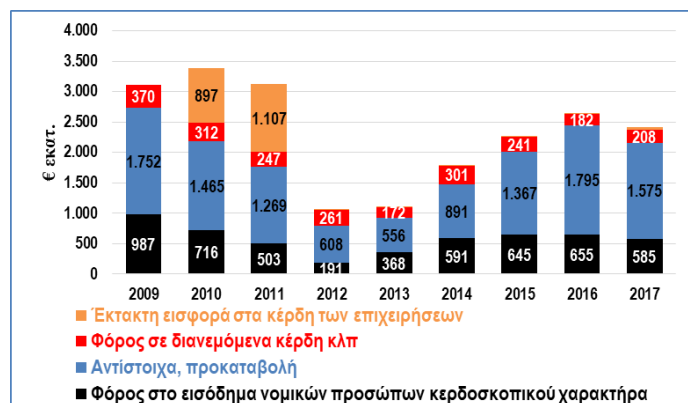
Σε ένα τέτοιο πλαίσιο υπερφορολόγησης και συνεχιζόμενης πολυπλοκότητας και αβεβαιότητας στις φορολογικές διαδικασίες, δεν αποτελεί έκπληξη ότι δεν επέρχεται μια αύξηση των επενδύσεων και των προς φορολόγηση κερδών (**Διάγραμμα πρώτης σελίδας**), και κατά προέκταση μια σύγκλιση των φορολογικών εσόδων (**Δ04**) στους Ευρωπαϊκούς μέσους όρους (**Δ02**) λόγω διεύρυνσης της φορολογητέας ύλης. Αντίθετα, εν μέσω σταθεροποίησης των φοροληγτέων κερδών παρατηρούμε μια απόπειρα σημαντικής αύξησης των εσόδων από φόρο στα επιχειρηματικά κέρδη λόγω διεύρυνσης του ορισμού των φορολογητέων κερδών ταυτόχρονα με μια ενίσχυση των προκαταβολών φόρου τόσο προ αφαίρεσης επιστροφών (**Δ05**) όσο και μετά την αφαίρεση τους (**Δ06**).

Δ05: Έσοδα κράτους, προ επιστροφών, από φόρο εισοδήματος επιχειρήσεων και σε διανεμόμενα κέρδη. (Στοιχεία προϋπολογισμού, Υπ. Οικ. 2017).

Διότι, τα στοιχεία των ισολογισμών στα χρόνια της κρίσης δείχνουν πως η μετάβαση από ζημιές σε μικρά κέρδη για τις επιχειρήσεις, ως σύνολο, τα τελευταία χρόνια βασίζεται σε μια ήπια ανάκαμψη των φορολογητέων κερδών από τα χαμηλά επίπεδα της διετίας 2011-2012 και ταυτόχρονα μια υποχώρηση των μεγάλων ζημιών (**Διάγραμμα πρώτης σελίδας**). Χωρίς να συναθροίζονται οι σημαντικές σε μέγεθος εξελίξεις στο χώρο των αυτοαπασχολούμενων, λόγω και των αλλαγών στη φορολογική τους αντιμετώπιση από το κράτος και χωρίς να συνυπολογίζονται οι

τράπεζες και ο χρηματοπιστωτικός τομέας, προκύπτει πως η βελτίωση που εμφανίζεται στην καθαρή κερδοφορία του εταιρικού κλάδου της οικονομίας ΔΕΝ υποστηρίζεται τόσο πολύ από μια ενίσχυση της κερδοφορίας των κερδοφόρων επιχειρήσεων, είτε επειδή αυξάνονται σημαντικά οι κερδοφόρες επιχειρήσεις ή τα κέρδη τους ή και τα δυο. Αντίθετα, προκύπτει κυρίως από μια σταδιακή υποχώρηση των ακραίων ζημιών που σώρευσαν δεκάδες χιλιάδες επιχειρήσεις στα χρόνια της κρίσης.

Δ06: Έσοδα κράτους, μετά αφαίρεση επιστροφών κλπ, από φόρο εισοδήματος επιχειρήσεων και σε διανεμόμενα κέρδη. (Στοιχεία προϋπολογισμού, Υπ. Οικ. 2017).

Η βελτίωση που εμφανίζεται στην καθαρή κερδοφορία του εταιρικού κλάδου της οικονομίας, πάντα χωρίς να συνυπολογίζονται οι τράπεζες και οι χρηματοπιστωτικός τομέας, ΔΕΝ υποστηρίζεται από μια σημαντική ανάκαμψη της κερδοφορίας των κερδοφόρων επιχειρήσεων, είτε επειδή αυξάνονται σημαντικά οι κερδοφόρες επιχειρήσεις ή τα κέρδη τους ή και τα δυο, αλλά από μια σταδιακή υποχώρηση των ακραίων ζημιών που σώρευσαν δεκάδες χιλιάδες επιχειρήσεις στα χρόνια της κρίσης.

Έτσι, τα κέρδη των κερδοφόρων επιχειρήσεων έχουν μεν ανακάμψει από τα χαμηλά του 2012 (στοιχεία του 2015, αλλά οι πρώτες ενδείξεις για το 2016 δείχνουν μια συνέχιση αυτής της τάσης), αλλά παραμένουν σχεδόν στο ήμισυ της προ κρίσης περιόδου, ενώ οι ζημιές έχουν περιοριστεί αισθητά. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι για την περίοδο 2014-2015 η ανάκαμψη των καθαρών κερδών, ως άθροισμα όλων των επιχειρήσεων, υποστηρίχθηκε από τη σημαντική ανάκαμψη του κλάδου διυλιστηρίων, που ενώ εμφάνισε μεγάλες ζημιές το 2014 εμφάνισε μεγάλα κέρδη το 2015 λόγω ειδικών διεθνών εξελίξεων και παραγόντων που επηρέασαν τον κλάδο.

Η εικόνα αυτή αναδεικνύει και δυο ακόμα σημαντικούς κρίσιμους παράγοντες για τις ελληνικές επιχειρήσεις:

Περισσότερο από ποτέ, στην παρούσα συγκυρία έχει σημασία να διευκολυνθεί η αγορά στους αναγκαίους μετασχηματισμούς ώστε να διασωθεί αξία, να στηριχθεί η ανάκαμψη της αγοράς εργασίας και έτσι η ανάπτυξη της φορολογητέας ύλης που τροφοδοτεί σταθερά, σε ετήσια βάση, τα κρατικά έσοδα.

Πρώτον, το ύψος των ζημιών που σωρεύτηκαν την περίοδο 2008-2015 (€85 δις.) αντανakλά την επίπτωση που έχει η πολύ συντηρητική προσέγγιση ως προς τη «πενταετία» στην οποία ζημιές μπορούν να μεταφερθούν για το συμψηφισμό με μελλοντικά κέρδη. Μάλιστα, σε αντίθεση με την αρχή της Οδηγίας ΦΠΑ που θέλει «τον φόρο να τον πληρώνει ο καταναλωτής και όχι ο προμηθευτής» πολλές από αυτές τις ζημιογόνες επιχειρήσεις πλέον αδυνατούν να εξοφλήσουν προμηθευτές για το σύνολο του τιμολογίου, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να μην εισπράττει τον ΦΠΑ που αναλογεί και που έχει ήδη καταβάλλει στο κράτος. Μάλιστα, αναμένεται η επίπτωση σχετικής νομολογίας του Ευρωπαϊκού

Δικαστηρίου, την ώρα που στην Ελλάδα ο νομοθέτης συνεχίζει να αρνείται την επιστροφή του ΦΠΑ που έχει ήδη εισπράξει. Πρέπει να σημειωθεί ότι παρόλα αυτά πρόσφατα έγινε ένα σημαντικό βήμα, με την αναγνώριση του ποσού αυτού ως φορολογική δαπάνη (ΠΟΛ 1080/17 της ΑΑΔΕ), αν και η δυνατότητα συμψηφισμού της σχετικής ζημιάς με μελλοντικά κέρδη συνεχίζει να υποβάλλεται και αυτή στην προαναφερόμενη αυστηρή πενταετή προθεσμία. Δεύτερον, το καθεστώς που διέπει τους μετασχηματισμούς και σε σχέση με το οποίο είναι εξαιρετικά σημαντικό η επιτροπή που έχει συσταθεί πρόσφατα με την [16477/09-02-2018](#) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή να στοχεύσει στην εδραίωση ενός εταιρικού και συνεργαζόμενου φορολογικού πλαισίου, το οποίο θα ευνοεί εύκολους, γρήγορους και με χαμηλό κόστος μετασχηματισμούς και συγχωνεύσεις, εξαλείφοντας τις θεσμικές δυσκαμψίες και αβεβαιότητες του παρελθόντος και μειώνοντας παράλληλα το φορολογικό κόστος στο ελάχιστο.

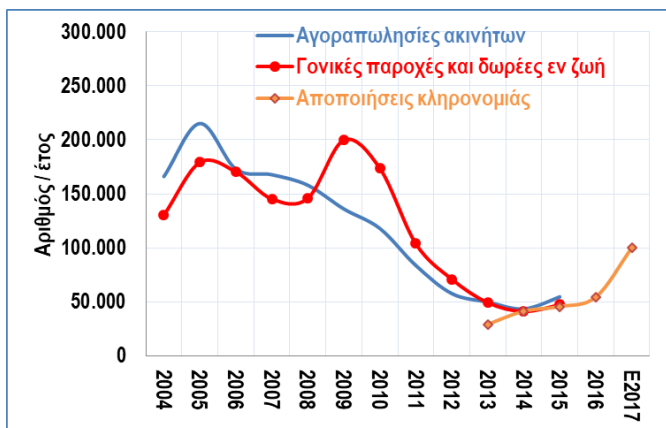
Το «πάθημα» της αγοράς ακινήτων, στην οποία η απότομη και μεγάλη αύξηση των φόρων κατοχής δημιούργησε μια πίεση για διάθεση ακινήτων, αλλά την ίδια ώρα συνέχεια ορθώνονταν νέα εμπόδια στην αγορά, τα οποία καθιστούσαν αδύνατες τις μεταβιβάσεις σε μια πτωτική αγορά, πρέπει να γίνει «μάθημα» και αυτή τη φορά να ισχύσει πάνω από όλα ο κανόνας «εύκολες και με χαμηλό κόστος συναλλαγές με απόλυτη ασφάλεια δικαίου».

Περισσότερο από ποτέ, στην παρούσα συγκυρία έχει σημασία να διευκολυνθεί η αγορά στους αναγκαίους μετασχηματισμούς ώστε να διασωθεί αξία, να στηριχθεί η ανάκαμψη της αγοράς εργασίας και έτσι η

ανάπτυξη της φορολογητέας ύλης που τροφοδοτεί σταθερά, σε ετήσια βάση, τα κρατικά έσοδα. Αντίθετα μια λογική «επιβολής φορολογικών διοδίων» στους μετασχηματισμούς θα τους εμποδίσει, υπονομεύοντας σε βάθος χρόνου τα οργανικά έσοδα του κράτους. Παράλληλα, θα επιβραδύνει και τις προσπάθειες των τραπεζών να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τους και, κατά προέκταση, θα επιβραδύνει την επαναφορά τους σε μια κατάσταση ώστε να μπορούν να χρηματοδοτήσουν την ανάκαμψη της οικονομίας.

Το «πάθημα» της αγοράς ακινήτων, στην οποία η απότομη και μεγάλη αύξηση των φόρων κατοχής (ΕΝΦΙΑ και συμπληρωματικός φόρος σήμερα) δημιούργησε μια πίεση για πώληση ακινήτων, ενώ την ίδια ώρα συνέχεια ορθώνονταν νέα εμπόδια στην αγορά, που καθιστούσαν αδύνατες τις μεταβιβάσεις σε μια πτωτική αγορά, πρέπει να γίνει «μάθημα» και αυτή τη φορά να ισχύσει πάνω από όλα ο κανόνας «εύκολες και με χαμηλό κόστος συναλλαγές με απόλυτη ασφάλεια δικαίου».

Δ07: Συμβόλαια αγοραπωλησίας ακινήτων, γονικών παροχών και αποποιήσεις κληρονομιάς. (ΕΛΣΤΑΤ, δημοσιεύματα Τύπου για δηλώσεις Βουλευτή για το 2017).

Ενδεικτικά, πέρα από τις σχεδόν ετήσιες μεταβολές στην υπερφορολόγηση των ακινήτων που οδηγούν πολλούς ιδιοκτήτες στην απόγνωση, όπως προκύπτει από την κατάρρευση των συναλλαγών και την εκτόξευση των αποποιήσεων κληρονομιάς (Δ07), η μεταβίβαση ακινήτου στα χρόνια της κρίσης κατέστη απαγορευτική και για ορισμένες περιόδους ακόμα και πρακτικά αδύνατη από τρεις άλλους παράγοντες:

Πρώτον, την εισαγωγή του ενεργειακού πιστοποιητικού που δεν εξειδικεύτηκε για περισσότερο από 6 μήνες, «παγώνοντας την αγορά» σε αυτό το διάστημα, δεύτερον το πλαίσιο δήλωσης αποκλίσεων από τις άδειες που χρειάστηκε πάνω από 3 χρόνια να ξεπεράσει τις «παιδικές του ασθένειες» και, τρίτον, ο φόρος υπεραξίας που έχει και αυτός κατά καιρούς οδηγήσει σε «πάγωμα της αγοράς» έως ότου αναγνωριστεί το ανεφάρμοστο του φόρου αυτού και αναβληθεί ξανά και ξανά (έως τώρα) η εφαρμογή του.

Η αξιολόγηση της ύπαρξης «δόλου» στην περίπτωση που προκύψουν κατά τη διάρκεια ελέγχου φορολογικές διαφορές παραμένει υποκειμενική και συνεπώς δημιουργεί αβεβαιότητα, ενώ θα μπορούσε η ύπαρξη φορολογικού πιστοποιητικού χωρίς παρατηρήσεις να συμβάλει αποτελεσματικά στην επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν κατά τους φορολογικούς ελέγχους.

Στα παραπάνω φυσικά πρέπει πάντα να προστεθούν και οι σημαντικοί προσωπικοί κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται η διοίκηση μιας επιχείρησης. Ένας από τους κινδύνους αυτούς είναι η χωρίς την προϋπόθεση απόδειξης αμέλειας ή δόλου, αυτόματη εφαρμογή της «αλληλέγγυας ευθύνης», που καθιστά τα φυσικά πρόσωπα υφιστάμενων, παλαιότερων και μελλοντικών διοικήσεων εις ολόκληρο υπεύθυνα για τα χρέη της επιχείρησης έναντι του δημοσίου. Στο σημείο αυτό πρέπει να προστεθεί και η ύπαρξη μιας εναπομένουσας αβεβαιότητας, παρά την εξαιρετικά σημαντική διασαφήνιση που προσφέρει η πολύ πρόσφατη ΠΟΛ.1209/2017 από την ΑΑΔΕ. Η τελευταία ορίζει, σύμφωνα με ανάλυση του ΝΣΚ, πως:

Α) Δεν υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά όταν ο επιπλέον φόρος εισοδήματος υπερβαίνει μεν τα €100.000 αλλά (i) η διαφορά οφείλεται σε απλές (συνήθεις) λογιστικές διαφορές, μη συνδεόμενες με την

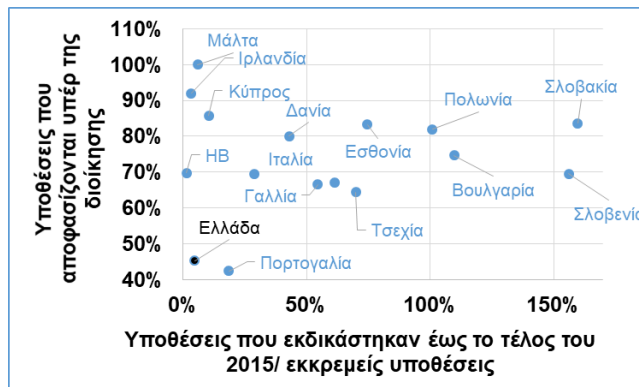
απόκρυψη φορολογητέων εισοδημάτων, και (ii) οι λογιστικές διαφορές οφείλονται σε διόρθωση κερδών κατ' εφαρμογή των κανόνων περί ενδοομιλικών συναλλαγών. Αντίθετα, αν οι λογιστικές διαφορές συνδέονται με την απόκρυψη εισοδημάτων (π.χ. ανύπαρκτες δαπάνες, εικονικά στοιχεία κλπ), υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά.

Β) Το κρίσιμο σημείο στην πρώτη περίπτωση, είναι η υποκειμενική αξιολόγηση για την ύπαρξη ή όχι δόλου, με τις αρχές συνήθως να αποφεύγουν να αναλάβουν την ευθύνη της σχετικής αξιολόγησης και προχωρώντας σε ποινικές διώξεις που ταλαιπωρούν εταιρείες και στελέχη ώστε η σχετική εξέταση να γίνει πλέον από τα δικαστήρια.

Συνεπώς παρόλη τη σημαντική βελτίωση που συνιστά η ΠΟΛ. 1209/2017, ο συνδυασμός ασάφειας ως προς τον ορισμό της «παραγωγικότητας της δαπάνης» και η απουσία σαφούς ορισμού του δόλου στα πλαίσια της αναζήτησης ποινικών ευθυνών των διοικήσεων των επιχειρήσεων, σε περίπτωση που κατά τον φορολογικό έλεγχο προκύψουν φορολογικές διαφορές, συνεχίζει να δημιουργεί αδικαιολόγητες αβεβαιότητες για τους φορολογούμενους. Σχετικά σημειώνεται ότι η ύπαρξη «καθαρού» φορολογικού πιστοποιητικού θα μπορούσε να συμβάλει αποτελεσματικά στην επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν κατά τους φορολογικούς ελέγχους.

Οι νομικές αβεβαιότητες, όπως οι προαναφερόμενες, έχουν μεγάλη σημασία ακριβώς λόγω των αδυναμιών της Ελληνικής δικαιοσύνης, οι οποίες επεκτείνονται και στη φορολογική δικαιοσύνη. Ενδεικτικά μόνο αναφέρεται ότι η Ελλάδα καταλήγει τελικά να επιλύει δικαστικά, μέσω των αργών διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης, μικρό μόνο μέρος των φορολογικών αντιδικιών φορολογούμενων με τις αρχές, ενώ το ποσοστό δικαίωσης της δημόσιας διοίκησης παραμένει ιδιαίτερα χαμηλό σύμφωνα με τη σχετική βάση δεδομένων του ΟΟΣΑ (**Δ08**). Αυτό σημαίνει ότι η αργή απονομή της φορολογικής δικαιοσύνης λειτουργεί ως εργαλείο στέρησης στην πράξη από τους φορολογούμενους του δικαίου που τους εξασφαλίζει ο Νόμος, και συνήθως το Σύνταγμα όπως προκύπτει από σωρεία πρόσφατων αποφάσεων του ΣΤΕ για

υποθέσεις που αφορούν όχι μόνο την παραγραφή των ελεγχόμενων χρήσεων αλλά και πολλά άλλα τεχνικά φορολογικά ζητήματα.

Δ08: Αποφάσεις επί φορολογικών διαφορών που αποφασίζονται υπέρ της διοίκησης και ταχύτητα απονομής φορολογικής δικαιοσύνης (ΟΟΣΑ, [Tax Administration Database 2017](#)).

Μάλιστα, η αργή απονομή της φορολογικής δικαιοσύνης συνδυάζεται με τις μεγάλες καθυστερήσεις στους ελέγχους που πραγματοποιούν οι αρχές, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να βρίσκονται με πολλές ανέλεγκτες χρήσεις, γεγονός που και αυτό αυξάνει την αβεβαιότητα ειδικά εντός του προαναφερόμενου πλαισίου, και παρά τα σημαντικά βήματα βελτίωσης που προαναφέρθηκαν.

Οικονομικές εξελίξεις

Βιομηχανία: Πτώση -5,7% σημείωσε ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή τον Δεκέμβριο του 2017 (έναντι αύξησης +8,2% τον Δεκέμβριο του 2016), ως αποτέλεσμα της υποχώρησης των πωλήσεων στην εγχώρια αγορά (-13,9%), την ώρα που οι πωλήσεις στην εξωτερική αγορά συνεχίζουν να κινούνται ανοδικά (+8,5%, **Δ09**). Η μείωση κατά -5,7% στο σύνολο της αγοράς, οφείλεται κυρίως στους κλάδους τροφίμων (-4,7% επιπλέον μείωσης -5,5% τον Δεκέμβριο του 2016), ποτών (-4% επιπλέον μείωσης -4,6% τον Δεκέμβριο του 2016), βασικών μετάλλων (-23,3% έναντι αύξησης +100,6% τον Δεκέμβριο του 2016) και μη μεταλλικών ορυκτών (-14,1% έναντι αύξησης +2,3% τον Δεκέμβριο του 2016). Πάντως, στο σύνολο του 2017 ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή εμφανίζει άνοδο +4,8% το 2017, έναντι μείωσης -0,6% το 2016, με τους περισσότερους κλάδους να καταγράφουν θετικές μεταβολές (**Δ10**). Σημειώνεται ότι η βιομηχανική παραγωγή είχε κινηθεί ανοδικά τον Δεκέμβριο του 2017 (+6% στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών) για 6ο συνεχόμενο μήνα, ενώ παράλληλα οι επιχειρηματικές προσδοκίες στη βιομηχανία παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση από

τον Νοέμβριο του 2017 μέχρι και τον Ιανουάριο του 2018, την ώρα που ο δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στη μεταποίηση (PMI) παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση από τον Οκτώβριο του 2007. Με αυτά τα δεδομένα και σε συνδυασμό με τη δυναμική πορεία των εξαγωγών (+7,2% σε αξία και +3,7% σε όγκο το 2017 σε σύγκριση με το 2016), η παραγωγή και ο κύκλος εργασιών στη μεταποίηση πλην πετρελαιοειδών αναμένεται να κινηθεί ανοδικά κατά τους επόμενους μήνες.

Δ09: Δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2017)

	Δεκέμβριος		Σύνολο έτους	
	2016	2017	2016	2017
Γενικός δείκτης	14,7%	-2,6%	-5,0%	11,6%
Ορυχεία	-3,4%	-6,8%	-0,5%	18,0%
Μεταποίηση	15,0%	-2,5%	-5,1%	11,4%
Πετρελαιοειδή	26,3%	2,1%	-12,4%	23,7%
Μεταποίηση χωρίς πετρελαιοειδή	8,2%	-5,7%	-0,6%	4,8%
Τρόφιμα	-5,5%	-4,7%	-3,6%	0,1%
Ποτά	-4,6%	-4,0%	2,3%	0,3%
Καπνός	3,2%	-5,9%	2,2%	-8,4%
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	16,9%	-6,4%	3,2%	6,2%
Είδη ένδυσης	-8,6%	-13,2%	-4,8%	-3,9%
Δέρματα - είδη υπόδησης	-11,5%	-21,8%	10,1%	-9,4%
Ξύλο και φελλός	-4,4%	14,8%	2,3%	6,2%
Χαρτί και προϊόντα από χαρτί	-5,7%	10,2%	-1,3%	4,3%
Εκτυπώσεις	-6,3%	-5,2%	-0,6%	-12,0%
Χημικά προϊόντα	-5,9%	11,9%	-0,7%	4,8%
Φάρμακα	-10,9%	23,9%	2,3%	11,2%
Πλαστικά	1,2%	-1,0%	-4,1%	3,1%
Μη μεταλλικά ορυκτά	2,3%	-14,1%	6,7%	2,5%
Βασικά μέταλλα	100,6%	-23,3%	0,0%	20,8%
Μεταλλικά προϊόντα	-3,4%	4,3%	6,1%	3,8%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές	-29,8%	41,5%	-9,1%	14,4%
Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	-5,0%	-8,5%	2,4%	4,8%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	8,5%	-9,9%	-3,1%	1,7%
Μηχανοκίνητα οχήματα	22,6%	-36,6%	2,0%	21,5%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	-14,5%	-11,6%	6,1%	-27,1%
Έπιπλα	-15,3%	10,6%	5,7%	-1,4%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	2,4%	5,6%	5,9%	6,4%
Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων	-2,1%	-7,7%	-8,3%	8,9%

Δ10: Μεταβολή κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2017)

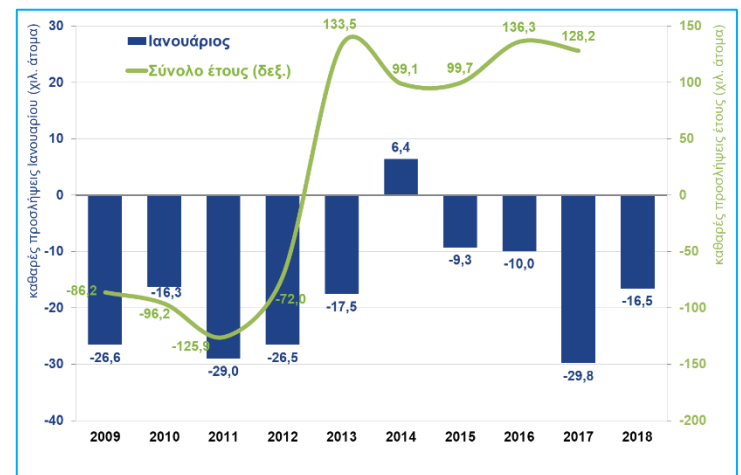
Αγορά εργασίας: Ελαφρά βελτιωμένο παρουσιάζεται το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων τον Ιανουάριο του 2018 σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2017, ακολουθώντας την εποχικότητα των προηγούμενων ετών. Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, τον Ιανουάριο του 2018 το ισοζύγιο προσλήψεων – αποχωρήσεων ήταν αρνητικό κατά -16,5 χιλ. θέσεις, έναντι αρνητικού ισοζυγίου κατά -29,8 χιλ. θέσεων τον αντίστοιχο μήνα του 2017. Σημειώνεται ότι από το 2001 που υπάρχουν στοιχεία, τα ισοζύγια Ιανουαρίου είναι αρνητικά, με μόνη εξαίρεση το 2014, όταν σημειώθηκε θετικό ισοζύγιο κατά +6,4 χιλ. θέσεις (Δ11). Το γεγονός αυτό συνδέεται με την αύξηση των προσλήψεων σε θέσεις εποχιακής απασχόλησης κατά την εορταστική περίοδο των Χριστουγέννων, κυρίως στο λιανικό εμπόριο και τον τουρισμό, η οποία επιδρά αρνητικά τον Ιανουάριο καθώς ακολουθείται από αυξημένες αποχωρήσεις. Ειδικότερα, το αρνητικό ισοζύγιο του Ιανουαρίου του 2018 διαμορφώθηκε κυρίως από την εστίαση και το λιανικό εμπόριο (-9.467 και -4.558 θέσεις), όπου τον προηγούμενο μήνα είχαν καταγραφεί τα μεγαλύτερα θετικά ισοζύγια (+10.157 και +3.353 θέσεις αντίστοιχα).

Σε ό,τι αφορά τις επιδόσεις του διμήνου Δεκεμβρίου – Ιανουαρίου, για τον Δεκέμβριο 2016 - Ιανουάριο 2017 το καθαρό ισοζύγιο ήταν -18.685 θέσεις εργασίας, ενώ το δίμηνο Δεκέμβριος 2017 – Ιανουάριος 2018 η αντίστοιχη επίδοση ήταν -1.227 θέσεις εργασίας (Δ12).

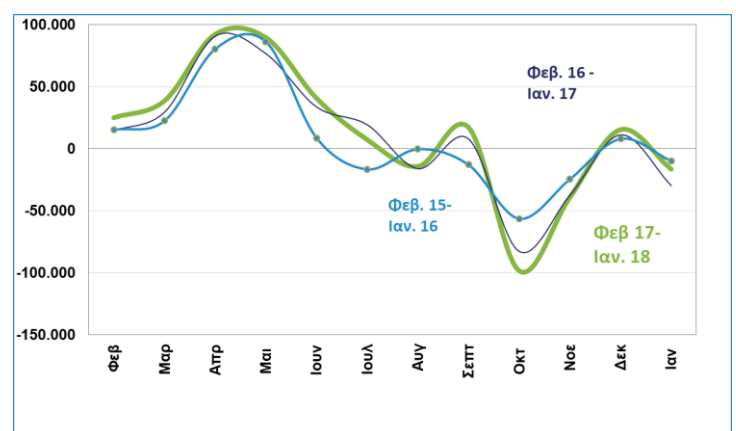
Όπως συνηθίζεται για το μήνα Ιανουάριο, οι αποχωρήσεις ήταν ιδιαίτερα αυξημένες σε κλάδους και δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό όπως είναι καταλύματα, εστίαση και λιανικό εμπόριο, ενώ αυξημένες ήταν οι προσλήψεις σε εκπαίδευση και ανθρώπινη υγεία. Σχετικά με τον Ιανουάριο του 2017, οι αποχωρήσεις ήταν σχετικά μειωμένες ενώ ταυτόχρονα οι προσλήψεις, στους προαναφερόμενους κλάδους, αυξημένες, ειδικά στην περίπτωση των υπηρεσιών ανθρώπινης υγείας (162 καθαρές προσλήψεις τον Ιανουάριο 2017 και 1.060 τον Ιανουάριο 2018). Επιπλέον, είναι αξιοσημείωτη η μετατροπή 5.878 θέσεων εργασίας από πλήρους απασχόλησης με μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης, έναντι 6.257 τον Ιανουάριο 2017.

Ειδικότερα, ως προς την κατανομή των νέων προσλήψεων κατά μορφή απασχόλησης, τον Ιανουάριο του 2018 δεν παρατηρείται ουσιαστική μεταβολή σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017, με το 47% αυτών να αφορά σε θέσεις πλήρους απασχόλησης, το 40% σε θέσεις μερικής απασχόλησης και το υπόλοιπο 13% σε εκ περιτροπής απασχόληση. Έτσι, η αναλογία νέων προσλήψεων μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης ανήλθε σε 53,1%, σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη (πχ, τον Ιανουάριο 2014 ανήλθε σε 45,5%).

Δ11: Ισοζύγιο ροών μισθωτής εργασίας (προσλήψεις – αποχωρήσεις) (ΕΡΓΑΝΗ, Ιαν. 2018)

Δ12: Καθαρές μεταβολές απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (ΕΡΓΑΝΗ, Ιαν. 2018)..

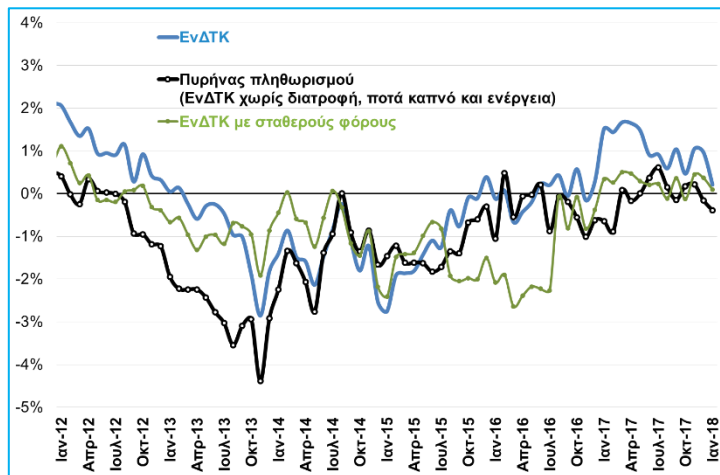

Τιμές: Σε οριακά αρνητικό έδαφος επέστρεψε ο πληθωρισμός τον Ιανουάριο του 2018 (-0,2%), ύστερα από 12 μήνες ανόδου, κυρίως λόγω της μείωσης των τιμών στα τρόφιμα (-1,5), τα ενοίκια κατοικιών (-5,4%), την ένδυση (-2%) και τον ηλεκτρισμό (-2,1%). Μέρος αυτών των μειώσεων αντισταθμίστηκε κυρίως από τις αυξήσεις στον καπνό (+9,3%), το πετρέλαιο θέρμανσης (+2,2%) και τα ξενοδοχεία/εστιατόρια (+1,1%). Σημειώνεται ότι οι τιμές κινήθηκαν ανοδικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2017 (+1,1% στο σύνολο του έτους), έπειτα από σχεδόν τέσσερα έτη αποπληθωρισμού, γεγονός το οποίο αποδίδεται κυρίως στην αύξηση των έμμεσων φόρων, καθώς ο ρυθμός αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) με σταθερούς φόρους ήταν σημαντικά χαμηλότερος (Δ13). Πάντως, από το δεύτερο εξάμηνο του 2017, η επίδραση της αύξησης των έμμεσων φόρων στη μεταβολή του ΔΤΚ (ιδίως του βασικού συντελεστή ΦΠΑ, του ΦΠΑ στα ξενοδοχεία και εστιατόρια και των ειδικών φόρων κατανάλωσης σε καύσιμα, ποτά και αλκοόλ) εξασθενεί, ενώ το 2018 θα είναι οριακή. Σε κάθε περίπτωση, η αποδυνάμωση του πληθωρισμού τον Ιανουάριο του 2018 μπορεί να αποδοθεί στη μικρή εξασθένιση της ζήτησης, όπως αποτυπώνεται και στην υποχώρηση του όγκου λιανικών πωλήσεων πλην καυσίμων τον Οκτώβριο (-1,4%) και τον Νοέμβριο του 2017 (-3%), ωστόσο τους επόμενους μήνες αναμένεται να επανέλθει σε θετικό έδαφος, δεδομένης της σταθερής μείωσης της ανεργίας (20,9% τον Νοέμβριο του 2017) και της ενίσχυσης των αμοιβών των εργαζομένων (+0,5% το πρώτο 9μηνο του 2017), ενώ παράλληλα η περαιτέρω αύξηση των εισπράξεων από τον τουρισμό το 2018, όπως έχει ήδη αρχίσει να προεξοφλείται από τις κρατήσεις των μεγάλων διεθνών ταξιδιωτικών πρακτόρων, θα ενισχύσει το διαθέσιμο εισόδημα επιδρώντας θετικά στην ιδιωτική κατανάλωση και τις τιμές.

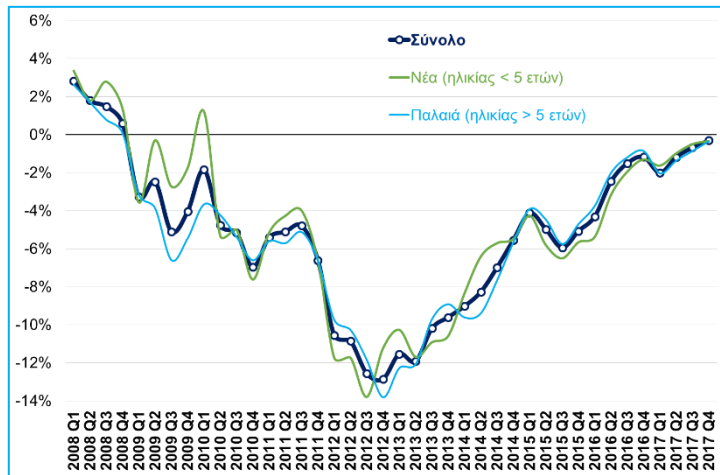
Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η υποχώρηση των τιμών διαμερισμάτων περιορίστηκε σε -0,3% το 4^ο τρίμηνο του 2017 (έναντι -1% το 4^ο τρίμηνο του 2016) και σε -0,8% για το σύνολο του 2017 (έναντι -2,4% το 2016), με τις μεταβολές στα νέα διαμερίσματα (ηλικίας μικρότερης των 5 ετών)

και στα παλαιά (ηλικίας μεγαλύτερης των 5 ετών) να κυμαίνονται στο ίδιο επίπεδο (Δ14).

Δ13: Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή, πυρήνας πληθωρισμού και εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους (ΕΛΣΤΑΤ, Ιαν. 2018)

Δ14: Τιμές διαμερισμάτων – ετήσια % μεταβολή (Τράπεζα της Ελλάδος, 4^ο τρίμηνο 2017)

Ισοζύγιο πληρωμών: Μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών και αύξηση των εισπράξεων από υπηρεσίες καταγράφεται τον Δεκέμβριο του 2017, με τις εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία να εμφανίζουν άνοδο +11,2% και τις εισπράξεις από τουρισμό +0,8%. Η μείωση του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών οφείλεται στο γεγονός ότι τόσο οι εξαγωγές καυσίμων όσο και οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα αυξήθηκαν περισσότερο από τις αντίστοιχες

εισαγωγές. Παράλληλα, οι εισπράξεις από μεταφορές παρουσίασαν άνοδο +10,5%, ως αποτέλεσμα της ανόδου κατά +16,2% των καθαρών εισπράξεων από θαλάσσιες μεταφορές.

Συνολικά το 2017, οι εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία αυξήθηκαν κατά +9,5 % και οι αντίστοιχες εισαγωγές κατά +7,8%. Ωστόσο, το έλλειμμα στο συνολικό ισοζύγιο αγαθών διευρύνθηκε κατά €1,8 δισ. (€18,4 δισ. το 2017 από €16,6 δισ. το 2016), κυρίως λόγω της αύξησης του ελλείμματος του ισοζυγίου καυσίμων κατά -€944 εκατ. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα ενισχύθηκαν κατά +9,6% σε τρέχουσες και κατά +6,7% σε σταθερές τιμές. Την ίδια ώρα, το πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών αυξήθηκε, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης του ταξιδιωτικού ισοζυγίου (+9,7% οι αφίξεις και +10,5% οι αντίστοιχες εισπράξεις), καθώς και της αύξησης των εισπράξεων από μεταφορές (+16,9%). Με βάση τις παραπάνω μεταβολές, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών περιορίστηκε κατά -35,5% σε σύγκριση με το 2016 και διαμορφώθηκε σε -€539,7 εκατ. (**Δ15**).

	(€ εκατ.)			Δεκέμβριος		
	2016	2017	%Δ	2016	2017	%Δ
Ισοζύγιο αγαθών	-16.581,9	-18.353,2	10,7%	-1.516,2	-1.478,0	-2,5%
Εξαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	18.174,5	19.900,9	9,5%	1.556,1	1.730,4	11,2%
Εξαγωγές καυσίμων	6.156,1	7.831,0	27,2%	656,9	790,2	20,3%
Εισαγωγές χωρίς καύσιμα και πλοία	31.782,6	34.262,7	7,8%	2.676,2	2.823,5	5,5%
Εισαγωγές καυσίμων	8.988,7	11.608,1	29,1%	1.055,4	1.181,4	11,9%
Εισαγωγές πλοίων	297,3	411,2	38,3%	10,0	25,3	153,0%
Εισπράξεις από υπηρεσίες	25.014,6	28.276,1	13,0%	1.402,4	1.419,5	1,2%
Τουρισμός	13.206,7	14.595,8	10,5%	180,8	182,2	0,8%
Μεταφορές	7.814,2	9.135,3	16,9%	727,1	803,3	10,5%
Άλλες υπηρεσίες	3.993,6	4.545,1	13,8%	494,5	434,0	-12,2%
Εισροές από ΕΕ	2.215,5	1.937,3	-12,6%	361,0	621,7	72,2%
Τρέχουσες	1.017,3	897,2	-11,8%	78,7	102,2	29,8%
Κεφαλαιακές	1.198,2	1.040,2	-13,2%	282,2	519,5	84,1%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών*	-836,2	-539,7	-35,5%	-728,6	-771,9	6,0%

Δ15: Βασικά μεγέθη ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (Τράπεζα της Ελλάδος, Δεκ. 2017)

* Περιλαμβάνονται οι κεφαλαιακές μεταβιβάσεις

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

€368 δισ.
67% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

€60 δισ.
51% συνόλου**

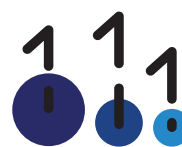
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

€62 δισ.
43% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ

€2,4 δισ. **
30% συνόλου**

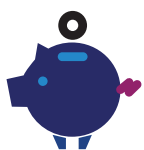
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

190.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ

€4,8 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

€2,1 δισ.
20% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ

€0,8 δισ.
29% συνόλου****

* 20.500 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2015 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προσιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
Τ: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
M: +32 (0) 494 46 95 24
E: sevbrussels@proximus.be

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

